The
British Esperantist
THE OFFICIAL ORGAN OF THE BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION

Vol. XXXV, No. 509/510 — September/October, 1947

"WOULD YOU TAKE FRIEDA INTO YOUR HOME?"

Walking in London a few days ago, in all directions I saw posters asking "Would you take Frieda into your home?" At first this meant nothing to me. But the question was put so repeatedly that finally I found myself thinking about Frieda and wanting to know more about her, so that I could answer this question.

As this was merely an advertisement for a film, it had no great interest for me. But it showed forcibly the effect of clever and repeated advertisement. This, of course, is well known: hence the many posters we see displayed, giving information about all kinds of commodities, which, were they not thus presented, might never find a sale.

Thinking of these things, and being on my way to an Esperanto meeting, I asked myself: "Why among all these crowds of posters do we not see Esperanto displayed? Do we think that Esperanto is not of sufficient interest to bring it to the notice of the general public? Are we afraid to raise queries among thinking people? Or are we so selfish that, having a good thing ourselves, we are willing to keep it among a select few?"

You know the answer to these questions. You know that Esperanto is intensely interesting, and that if it were brought before the public often enough they would want to know more about it. We have to create this desire. That is the art of advertising. We certainly do not fear investigation by thinking people, for we know that this will bring them into our fold.

Are we selfish? Well, yes, if we are doing nothing to help to put those posters up, or to pay for the advertising which will bring our cause before the public. We do not ask how these things are provided for. We are too apt to think it is sufficient to send our subscription to the Association, and forget that we must go on working if we are to succeed.

We cannot all work in the office or do the more obvious jobs. But we can all help to supply the means. Money is the life-blood of any movement, and perhaps especially of ours. As we know only too well, everything today costs more than before. And this is true of advertising also. The B.E.A. subscription has not gone up in proportion with the increased cost of running, and we have to depend very much on voluntary contributions. This is where all can help. One does not need to be rich to do this, for the smallest donation, either to the General or the Advertising Fund, will be gratefully received. If you have no money of your own, use your friends! Organize whist-drives or musical evenings in your home, charging a small fee. Tell your friends what you are collecting for: they will thus receive for their help both the pleasure of the company in your home, and also the pride of ownership in the posters.

Groups! Here is your opportunity—an outlet for your pent-up energy. Why not see which group can raise the largest sum for the Advertising Fund? The work itself will give your members fresh interest in the group, and be an opportunity for trying out new ideas. You will be surprised at the talent you will find. Now, groups, what about it? You know you can do it. Here is your chance. Go right ahead!

Let us all, groups and individuals, resolve to send as much and as often as we can to this worthy cause. We shall have the pleasure of knowing that our gifts are thus helping to bring our ideals before the public. To give is to receive! Don't hesitate! Send your mite to the B.E.A. today, or at least make up your mind to do something about it.

Elizabeth Warren.

LA 32-a UNIVERSALA KONGRESO DE ESPERANTO

BERN, 27 JULIO—2 AŬGUSTO, 1947

Mi alvenis en la Bernan Stacidomon sabatvespere, kaj tuj ekvidis la vizaĝon de S-ro Petit, ĉirkaŭata de la Franca karavano. Mi eliris en fee lumigatajn stratojn al Hotelo Metropolo—la hejmo de Esperanto en Berno : tie busto de Zamenhof ornamita per verda rubando bonvenigis min al Esperantujo. La vetero estis terure varma, do la akcepto ĉe la Interkoniĝa Vespero en la subtera Kornhauskeller estis dusence varmega. Tuj salutis min amikoj alilandaj. Certe, kvankam 500 Britoj partoprenis la kongreson, ĝi tute ne estis Kongreso Brita. Kiajn aventurojn suferis la diverslandaj kongresanoj survoje ! Iuj landoj tute ne permesis al vojaĝantoj porti monon. Ĉe iuj la okupantaj militistoj ne volis permesi eliron. Tamen la plimulto el la 1,369 aliĝintoj el 34 landoj fine sukcesis alveni.

Dimanĉmatene la salonego de la Kazino estis plenplena, kiam la milda voĉo de Generala Bastien anoncis, ke la Kongreso estas malfermita, kaj la bonvenigo de S-ro Buchli, la Kongresa Prezidanto, vekis nian entuziasmon. La parolo de la reprezentanto de la Svisa Registaro, D-ro Von Steiger, montris klaran koncepton pri la idealoj kaj utileco de Esperanto. Se nur la paroloj de politikistoj ĉe diversaj kongresoj povus porti frukton, ni jam delonge proksimiĝus al la venko ! Generalo Bastien majstre resumis la historion de la movado kaj la oferojn de la gesamideanoj (ni silente staris memore al militviktimoj), kaj kuraĝige vokis al estonta laboro.

Estis kortuŝa momento, kiam salutis la kongreson D-ino Wanda Zamenhof (kiu, kun sia filo la juna Ludoviko, estas la sola restanta ano el la familio de la Majstro). La salutoj el la landaj asocioj estis tre kuraĝigaj.

Jam Svislando ricevis la nomon *Ŝvitlando* ! Ĉe la posttagmeza Diservo en la Katedralo oni devis forte elteni kontraŭ la prema varmo. Poste ni sunbakiĝis, dum fotografisto klopodis kapti impreson de la homa svarmo.

Por kelkaj, la cetero de la semajno konsistis ĉefe el ekskursoj al belaj regionoj de Svisujo. Sed por multaj la vera laboro komenciĝis lundmatene je la unua laborkunsido. Pro sia aĝo Generalo Bastien petis liberiĝon—bone meritítan. La komitato elektis S-ron Malmgren kiel Prezidanton ; kaj ni ĝojas, ke lia granda sperto, pruvita talento, kaj afabla personeco, estos je la servo de la movado. Sekvis diskuto pri la nova statuto de I.E.L.–U.E.A. D-ro Lapenna (Jugoslavujo) elokvente proponis, ke ĝi enhavu deklaron, ke la Asocio kontraŭas faŝismon. Tiu propono trovis varman subtenon, tamen montriĝis egale forta opinio, ke la statuto jam sufiĉe klare montras, ke la baza principo de Esperantismo estas respekto al homaj rajtoj. S-ro Jakob atentigis, ke post la milito de 1914–8 oni samforte strebis enstatutigi kondamnon de komunismo. S-ro Oliver citaĵe montris la Zamenhofan difinon de neŭtraleco. S-ro Sayers prave sed iom flamige montris, ke en la praktiko la vorto *demokrateco* havas malsaman signifon diverslande. S-ro Petit proponis, ke la provo de demokrateco estu, ke ĝi permesu la liberan starigon de la Esperanta movado. Fine oni petis, ke la komitato studu la demandon. Dum la kongreso la kompatindaj komitatanoj kunvenis 20 horojn. Vespere Baghy kaj Kalocsay prezentis literaturan programon. Ĝi certe estis tre interesa. Sed mi konfesas, ke dum varmega vespero mi trovis la perorelan studadon de jamboj kaj trokeoj tro peniga, kaj mi forrampis al la ĝardeno por babilado kaj glacia trinkaĵo.

Marde oni diskutis propagandon. D-ro Szekely el Hungarujo legis longan kaj detale ellaboritan planon. Bedaŭrinde, sen pagita stabo tiaj planoj estas neefektivigeblaj. S-ro Goldsmith proponis praktike, ke nunmomente oni kunmetu ĉiujn fortojn por havigi subskribojn al la Petskribo. Mi tute konsentas kun samideanino kiu protestis, ke neniu virino elektiĝis al la U.E.A. komitato. Vespere okazis la koncerto. Johano Geryk, Ĉeĥa violonisto, kaj Frank Merrick, Angla pianisto, estis unuarangaj virtuozoj. S-ino Marguerite Santreuil, Franca soprano, ĉarme kantis en Esperanto tre diversajn ariojn. Koncerto inspire bonega !

Merkredo kaj parto de vendredo dediĉiĝis al fakaj kunsidoj. S-ino Isbrucker prezidis kaj Andreo Cseh parolis ĉe kunveno de la Universala Ligo, kiu praktike uzas la lingvon, laborante por mondpaco ĉe eksteraj rondoj. Okazis pli ol 30 kunsidoj de sciencistoj, kooperativanoj, instruistoj, policistoj, kuracistoj, framasonoj, spiritistoj, radio-parolantoj, ĵurnalistoj, filatelistoj, k.a., kun prelegoj kaj filmprezentoj pri Varsovio, Parizo, Budapesto, kaj Malmö.

Vespere la Varieteo ne povos ne suferi pro komparo kun la virtuoza koncerto. Tamen Hungara pianistino kun sia dancista filino ; la trompa prezento de Ĉe-metoda leciono farita de la Angla magiisto Vilĉjo Verda ; kaj la amasludo de Baghy ; tre meritis aplaŭdon.

Ĵaŭde kelkaj el ni ekskursis al la monto Jungfraŭjoch : mi gratulas la komitaton pro la taŭgaj aranĝoj. Dume la tria laborkunsido akre disputis pri la statuto, sed fine konsentis, ke la Komitato ellaboru proponon por diskuto venontjare. Vespere okazis la internacia Balo—brila, homplena, kaj unikaĵo de niaj kongresoj.

Vendrede la kongreso fermiĝis je la 4a, por permesi al ĉiu partoprenon en la Nacia Festo. Vespere infanoj procesiis, la urbo estis pli ol normale lumigata, eksplodis artfajraĵoj, okazis festomanĝoj, kaj ĉie regis la ekscitiĝo de festo tipe alilanda.

Jam sabato ! Tre multnombre la kongresanoj ĉeestis la Ferman Kunsidon. Oni aŭskultis raportojn pri serioza laboro farita de la Lingva Komitato, la U.E.A. komitato, kaj la fakuloj. Monon ricevitan el la kongresa subvencio oni dediĉis al speciala propagando en Islando. S-ro Buchli proponis saluton al la nekonataj samideanoj, kiuj ĉie en la mondo laboras por la lingvo. Ni kantis *La Espero*, kaj granda Esperanta Standardo jam portanta la devizojn *Berno* 1939, *Berno* 1947, estis transdonita de belaj Svisinoj en nacia kostumo en la manojn de la Prezidanto de la L.K.K. en Malmö—ceremonio tre kortuŝa, kiu espereble starigos novan tradicion.

La Kongreso grandskale sukcesis. Al veteranoj ŝajnis, ke momente ili revivas en tagoj pli feliĉaj. Por la novuloj ĝi estis plenumo de esperoj kaj taŭga enkonduko al la ĝojoj de vivo en Esperantujo. Certe la miloj de amikaj interparoladoj, kiuj tie okazis, helpos al la kompreno kaj tolero, kiujn ni Esperantistoj devas montri al la ekstera mondo. Dankon kaj gratulon al la Svisaj amikoj, kaj aparte al S-ro Nicolaisen, la konstanta sekretario de la kongresa komitato. Ĝis revido—en Malmö !

H. W. HOLMES.

KONGRESAJ IMPRESOJ

Pro la forpaso de tiom da jaroj de milito, por multaj novaj Esperantistoj universala kongreso estis nur bela sonĝo prirakontita de la veteranoj. Por ili, do, la Berna Kongreso estis la plej grava kaj impresoplena, kiun ili iam spertos.

La unua impresa momento venis ĉe la Berna stacidomo, kie pendis bonvenigo al la kongresanoj, kaj kie la Svisaj samideanoj atendis por nin helpi. Tuj la ĝistiama sento de fremdeco estis for—finfine, post longa atendado, ni troviĝis en Esperantujo.

Ĉe la Interkoniĝa Vespero oni pasigis tre agrablan tempon—malnovaj Esperantistoj ĝoje manpremis antaŭmilitajn geamikojn, dum la novaj, ankoraŭ ekscitoplenaj, volis tuj paroli kun ĉiu alilanda ĉeestanto !

Sekvis tiun gajan vesperon la solena malfermo de la Kongreso. La salonego estis bele ornamita per flagoj diversnaciaj, kaj granda verda standardo pendis de la plafono. Sur la estrado sidis la eminentuloj kies nomojn oni tiel ofte vidas en la gazetaro. Post la oficiala malfermo venis salutoj el tuta mondo. Aparte impresa estis la parolo de S-ino Wanda Zamenhof, kiu, kiel multaj aliaj, travivis terurajn spertojn post la lasta Berna kongreso.

Kvankam jama Esperantisto neniom dubas pri la praktika utileco de la lingvo, tiu unua kunveno por unuafoja kongresano aldonis pri tio la lastan pruveron, haveblan nur per eniro en rondon vere internacian. Estis tute nature kompari nian kongreson kun la kunvenoj de UNO, k.s., kaj demandi al si ; ĉu iu, kiu kontraŭstaras la uzon de Esperanto kiel interkomprenigilo povas esti sufiĉe sana mense por regi la mondon ? Tiu sento pri la perfekteco de la lingvo pli kaj pli fortiĝis ĉe la postaj kunvenoj, kie okazis eĉ fortaj diskutoj—diskutoj, kiuj tradukite perdus la tutan signifon.

Por la nova Esperantisto eble eĉ pli impresa ol la formalaj kunvenoj estis la personaj interkoniĝoj. Tiurilate la plej bonŝancaj estis tiuj, kiuj (kiel mi) elektis amas-restadon ĉe la kazerno. La tiea vivado estis spertoplena, kaj multaj ĝin trovis la plej interesa trajto de la kongreso. Tiel feliĉaj ni estis, ke la gastoj en hoteloj pli luksaj iom enviis nin pro la multe pli interesa vivo ĉe ni. Pasigante la duan semajnon enhotele, en alia parto de la lando, oni sopiris al la kamaradeco de la antaŭa semajno.

Komence aŭdiĝis plendoj, ke kelkaj kongresanoj tro emis uzi inter si nacian lingvon. Ĉe Esperanta kongreso tio estas afero bedaŭrinda, kaj tre malkontentiga al la entuziasmulo kiu iris kun forta intenco almenaŭ unu semajnon forgesi la propran naciecon. Tamen, kontraŭ unu, kiu ne emis paroli Esperante, troviĝis multaj, kiuj volegis uzi la lingvon : inter ili estis ankaŭ komencantoj, kiuj kaptis ĉiun okazon provi kaj perfektigi sian parolkapablon.

La kazerno mem estis alloga konstruaĵo kun sufiĉe longa kaleŝvojo, tute ne similanta al kazerno Angla. Interne larĝaj ŝtuparoj kaj koridoroj kondukis al la dormejoj ; ankaŭ al agrablaj balkonoj kiuj ebligis tre plezurajn kunvenetojn. La dormejoj enhavis po dudek aŭ tridek litoj. Sed ne

kredu, ke ni sentis nin sardenoj: la ĉambroj estis grandegaj. Oni traktis nin kiel honoratajn gastojn.

La sola malbonaĵo pri la kazern-aranĝo estis, ke oni ne donis al ĉiuj saman manĝon. Neniu havis kaŭzon por eĉ plendeto pri la nutraĵoj mem, sed estis bedaŭrinde, ke la granda familio dividiĝis je la manĝohoroj. Tamen, se la "malriĉa" duono de la kazernanaro ne tiel lukse manĝis, ĝi alirilate estis pli bonŝanca; ĉar dum la "riĉuloj" manĝis en la kantino oficira, ĉiam sidante samtable, la aliaj—en la kantino de la simplaj soldatoj—povis elekti ĉiufoje novan sidlokon, kaj pro tio paroli kun multe pli da personoj. Tiumaniere ili faris multe pli da novaj amikoj, kun kiuj ili ekskursis, diskutis, ridis, kaj bonege amuziĝis. Ŝatata ludo ĉe la kazernuloj estis la diveno de nacieco, kio provizis multe da amuzo. Estis vere mirinde, kiom multe kelkaj sukcesis mistifiki la kunulojn. Elstara ekzemplo: Sveda preskaŭ konvinkis la samĉambranojn, ke li estas Greko, kaj lerte respondis demandojn pri la politika situacio en Grekujo.

Povas esti, ke tiaĵoj estas nur bagateloj kompare al la pli gravaj oficialaj kunvenoj. Sed pri tiuj oni raportos aparte. Kaj eble por la plimulto plej valoras la personaj spertoj, ĉar pli ol ĉio alia ili montras, ke per Esperanto oni povas tute forgesi la diversnaciecon. Neniam oni havas la senton, ke oni aŭskultas al lingvo fremda. Nur poste, kiam oni estas sola, oni subite kun miro konstatas, ke la geamikoj kun kiuj oni ĵus libere babilis, havas inter si eble kvar aŭ kvin lingvojn, kaj sen Esperanto estus mutaj.

La B.E.A. aranĝis kvar karavanojn por 268 vojaĝontoj. Tri el ili iris tra Parizo, kie du tranoktis kaj renkontis la Parizajn samideanojn. S-ro F. Parker arangis du karavanojn el la Nordo.

Krom tio, B.E.A. peris mendojn pri hoteloj kaj ekskursoj por multaj aliaj kongresanoj.

IRENE M. LAWTON.

SCIENCISTA KUNVENO

La Internacia Scienca Asocio Esperantista kunvenis je 31 Julio. Ĉeestis 24 personoj el 10 landoj. S-ro E. W. Woodruff, kiu prezidis, priskribis la laboron jam faritan por restarigi la antaŭmilitan I.S.A.E. Oni jam starigis preparan komitaton el 5 membroj kaj havas reprezentantojn en 11 landoj. Oni ricevis la subtenon de la Brita Esperanta Scienca Asocio kaj de la Oficejo por Aplikado de Esperanto en Scienco (Nederlando). Entute 260 sciencistoj estas pretaj subteni la asocion. Ĉar multaj ne povis ĉeesti la nunan kongreson, oni prokrastis decidon pri statutoj, estraro, k.t.p., ĝis la venontjara kongreso en Malmö.

S-ro G. F. Makkink raportis pri la agado de la Nederlanda oficejo, kiu nun havas 60 anojn. Sekvis vigla diskuto pri estonta laboro, nome pri eldonado de interligilo kaj eventuale scienca revuo, pri resumservo, kaj pri terminara laboro.

Oni bezonas la helpon de aliaj, kiuj estas pretaj agi kiel naciaj reprezentantoj aŭ fari alian laboron. Ili skribu al S-ro Jaroslav Hanus, Kladno 1997, Ĉeĥoslovakujo. Anglaj sciencistoj interrilatu kun S-ro E. D. Durrant, 18 Romeyn Road, London, S.W.16.

INTERNACIA INSTRUISTA KUNLABORO

Dum la Berna Kongreso okazis du kunvenoj de I.I.K. S-ro Einar Dahl, kiu prezidis, skizis ĝian organizon. Ĝi ne estas ordinara societo, sed Ligo de Landaj Asociaj Instruistaj. Ĝi stariĝis pere de interkonsento inter la kvar instruistaj societoj de Britujo, Francujo, Nederlando, kaj Svedujo. Li mem (en Svedujo) deĵoras kiel la centra kontaktpunkto, kaj la aliaj reprezentantoj estas F-ino Nixon (Britujo), F-ino Dedieu (Francujo), kaj S-ro Korte (Nederlando). Esperebłe instruistoj Esperantaj sin organizos en aliaj landoj ankaŭ, kaj aliĝos al I.I.K. Oni akceptis rezolucion pri la graveco de Esperanto en la lernejo.

Entomologists — The Entomological Society of Mulhouse uses Esperanto for international relations. Its June *Bulletin* commences an Esperanto summary of the main articles. Subscription, 150 fr. fr. (10 reply coupons) per annum. Write for a specimen copy to S-ro Lienhardt, 24 faubourg de Riedisheim,Mulhouse,Francujo. The Society wishes to contact any similar society or magazine throughout the world, willing to appoint its own entomologist Esperanto correspondent. They would like this announcement repeated in national periodicals likely to be interested.

For Young Esperantists—The Youth organ "*La Juna Vivo*" is the organ of Tutmonda Junula Organizo, and costs 5/– a year (16 pp.), 7/– with membership of T.J.O. Its 8-page supplement for juniors under 14 can be obtained separately for 2/– per annum. Both are well illustrated. "*Juna Espero*" is published by the Society of British Esperantist Teachers, and intended especially for the use of British Schools and British children. Price 3p. a number. Both magazines are obtainable from Miss N. Rees, Derwydd, Seven Sisters, Neath, Wales.

"American Esperantist" (May–August double number) contains a host of good things: notably a brilliant article on Basic. *A.E.* (born Oct., 1906) is the second oldest extant Esperanto magazine with continuous existence; the oldest being *The British Esperantist* (1905). *Germana Esperantisto* (1905) divided that honour, but was one of Hitler's victims.

Many years ago one sometimes wondered when *A.E.* would reach maturity. There can be no doubt about this now; it stands in the very front rank of Esperanto magazines. We look forward to every number with the certainty that we shall find in it inspiring and well-documented articles, and a wealth of up-to-date news of interest. Perhaps it is too ready to dignify the innumerable ephemeral and sometimes wretched sheets that spring up—and die—like mushrooms, by the name "Esperanto periodical". Yet who is to say what may or may not later turn out to be of importance—which seedling will die and which become an oak? Anyway, it is one of the best national Esperanto magazines, and it deserves a large circulation. The subscription is 7/6 per annum, from B.E.A.

Waiter, bring me a tomato salad! — A writer in the above *American Esperantist*, as a result of a study of Ogden's Basic Dictionary, produces the following translation into Basic: *Man taking orders for, and handing round, food in a place where meals may be had for payment, make come to me uncooked leaves, roots, etc., dressed with oil, etc., of a soft red or yellow fruit used as food, frequently with meat.* He prefers the Esperanto *Kelnero, alportu tomato-salaton.*

"La Interligilo" (the organ of ILEPTT) is a monthly published in France, dealing with all matters concerning Post, Telecommunications, and Transport. It is in excellent Esperanto, and deserves the support of all Esperantists interested in these matters. Subscriptions (5/–) may be sent to G. B. Warren, 43 Frensham Rd., London, S.E.9, who will supply further information as desired.

The New Austrian Postage-stamps—Readers who wonder what the pictures on these 28 new stamps represent can obtain an illustrated leaflet *La Pejzaĝoj sur la novaj Aŭstraj poŝtmarkoj* with explanations in five languages (including Esperanto) for a reply coupon, from *Tramondo, Neutorg.* 9, *Vienna* 1.

Tutmonda Adresaro (T.A.E.). B.E.A. has received several orders for this; but has not (as is stated) accepted agency for this work, and cannot take orders for it.

LOCAL NEWS

Andover—*Class :* Tues., 7.30, at the Grammar School. 5/–. Mrs. Shelton.

Belfast—*New Group :* Sec., Mrs. A. M. Stoneley, Ballantrae, 58 Ulsterville Avenue. Meetings at Toc H Rooms, 88 Gt. Victoria Street, 3rd Sat., 7.30.

Birmingham—*Meetings* (26 Bristol Rd., 3.15): 20 Sept. and 18 Oct. *Classes :* Central Evening Institute, Bristol St. (Fee 7/6), as follows: *Int.*, Tues., 7.0–8.30. *Conversation :* Wed., 6.30–8.30. *Elem. :* Thurs., 7.0–8.30.

Bristol—*Classes : Elem.*, Fri., 7.0, at Folk House, Brandon Steep (L. G. Watson). *Int.*, Tues., 7.0, at Friars, Broad Weir (G. B. Tordoff). *Adv.*, Fri., 7.0, at Friars, Broad Weir (Rev. W. J. Downes).

Coulsdon, Surrey—*Classes : Int. :* Mon., 8.0. *Elem. :* Wed., 8.0 (start beginning of October). Both at 104 Winifred Rd., Coulsdon. *Fee* 2/6. *Teacher :* E. P. Ockey.

Derby–*Elem. Class :* Friar Gate Unitarian Chapel, Mon., 7.30 (H. Hargreaves). *Group and Int. Class* (E. Virgo), same place, Wed.

Eastleigh, Hants—The new local group (Sec., H. Packard, 8 Locksleigh Rd.) has adopted a somewhat new idea. It has brought together 20 local Esperantists as Members of the group, and has also accepted 40 sympathizers (subscription 6d.) as Associate Members.

East Midland—58th Conference, 20 Sept., 3.0, at Friar Gate Chapel, Derby. *Speakers :* Miss Walmesley, G. E. Collis, R. H. Fletcher. *Entertainment* by Derby Group.

Huddersfield—Successful programme throughout the summer (meetings, excursions, garden party). Good winter programme arranged. New Classes starting. 10 members at Berne Congress.

Halifax—New Sec., W. Smith, 45 Horne St., Pellon Lane.

Ilford—Meetings: Sat., 7.30, at 50 Woodland Rd.

Lancs. and Cheshire—Over 100 Esperantists from 22 towns were welcomed by the Mayor and Mayoress of Blackburn at the 154th Conference, 12 July. *Next Conference :* 11 October, at Metro-Vick Language Club, Trafford Park, Manchester.

Liverpool—Classes: at Mount St. Senior Evening Institute (an important Educational Centre), as follows: *Elem.* (for B.E.A. and R.S.A. elem. exams.), Tues. *Continuation and Advanced* (Grammar, Lectures, Discussion), Thurs. Both 7.0–9.15. *Teacher :* H. F. Ashworth, F.B.E.A.

New Group Meeting-place : 58 Bedford St. North. *Classes* 7.0–8.30, afterwards refreshments and group meeting. 7 Sept., meeting with Southport and St. Helens groups. *Sec.*, W. H. Wilson, 54 Ramilies Rd., Liverpool 15.

London Esperanto Club (*Fri.*, 6.30–9.30, at 153 Drummond St., Euston, N.W.1). Always a good programme, and visitors from everywhere.

London — Diservo en Esperanto — 2nd Sun., 3.15, at St. Barnabas' Church, Pimlico Rd., S.W.1. *Speakers :* 14 Sept., A. Krolenbaum. 12 Oct., E. B. Johnson. 9 Nov., M. C. Butler. *Tea* (1/6) at Oasis Café close by.

London, E.2—Classes at Bethnal Green Men's Institute, 229 Bethnal Green Rd. Details from E. Meldon, 77 Solehay St., Bow, E.3.

London, W.5—A.G.M. of West London Esp. Society (13 Sept., 8.0) at 49 Uxbridge Rd., Ealing Broadway. *Visit to St. Albans :* 14 Sept. (St. Pancras Booking Office, 10.0). *Class* (Acton Town Hall ?). Details from W. G. Still, 11 Colville Rd., W.3.

London, W.C.1—*Classes* (all commencing Sept. 22–25), at City Literary Institute, Stukeley St. (Nr. Holborn Tube Station). *Elem.*, Mon., 7.15 (Miss Solar). Tues., 5.45 (Mrs. Major). Wed., 7.15 (P. L. Wright). *Adv.*, Thurs., 7.15 (K. R. C. Sturmer). (This class is especially designed for students taking R.S.A. Stage II and III exams., and gives exercise in translation and composition). *Lower Intermediate :* at Bloomsbury Technical School, corner of Queens Sq. and Gloucester St., nr. Holborn Tube Station).

Manchester—*Programme :* 2.30. 27 Sept., La estonteco: ĉu progreso aŭ katastrofo? 25 Oct., Pensoj pri antropologio. *Classes :* (7.0): *Elem.*, Mon., 29 Sept. *Int.*, Wed., 1 Oct. *Adv.*, Thurs., 2 Oct. All at Adult Education Centre, 49 Mosley St.

Newcastle—*Classes* (all grades) commence 30 Sept. (7.0) at 66 Jesmond Rd. *Fee :* 10/– (under 18, 5/–). The group is now 29 years old.

Nottingham—Meetings at Adult School Room, Friar Lane, 7.15–9.30. 11 Sept., Competition for Club Song. 25 Sept., Address by Councillor Hill.

Somerset, Gloucester, W. Midland—The summer issue of *Familia Rondo* (6d., from Miss H. Mayne, Tarlton, Cirencester) gives news from *Bath* (carrying on), *Bristol* (10 rondirantoj, 2 letergrupoj, librorondoj, prelegoj, Diservoj, Biblioteko el 300 volumoj), *Cheltenham* (good meetings),

Gloucester (healthy growth), *Weston* (Conference of 86 Esperantists). The usual literary pages are well illustrated.

Sutton — *Meetings* (classes, and programme) Wed., 7.30, at Friends' Meeting House, 7 Worcester Gardens. Visitors welcome.

Yorkshire—The Conference in Huddersfield, 12 July, decided to press B.E.A. to arrange at least one Council Meeting each year outside London. Arrangements were made for the *Propaganda Week in Leeds* (Sept. 21–27) ; *Mr. Butler's Yorkshire Tour* (Sept. 21–Oct. 24) ; and the *Semajnfino at Tong Hall*, Oct. 4–5.

LIVERPOOL UNIVERSITY

John Buchanan Prizes in Esperanto

Three prizes, each of the value of £25, are open to matriculated students and graduates of any approved University of the British Empire, and to all persons who have been engaged in teaching Esperanto for not less than a year in any recognized school of the United Kingdom. Candidates are requested to present an original composition in Esperanto, and a translation from English into Esperanto. Candidates for the next award must send in both composition and translation to the Registrar, Liverpool University, not later than May 1st, 1948, with a signed declaration that their work is unaided.

Successful candidates will be required within a year of the date of the award to proceed abroad, to attend either the annual international congress or a national Esperanto conference ; or to visit a foreign university where Esperanto is taught, or where there is a Students' Esperanto Society. They may be asked to furnish a short report on their tour. A prize shall not be awarded more than once to the same competitor.

Passage for Translation, 1947–8–D. Defoe : *Robinson Crusoe* (Everyman), from beginning, to end of fourth paragraph—*"to recover that time I had lost"*.

Subject for Essay, 1947–8 — *Esperantaj kursoj por progresintoj : metodoj kaj programoj.*

The following were successful in gaining prizes for the session 1945–6, and have our hearty congratulations :—

K. Alexander, B.Sc., *New Malden.*
J. Nicholson, B.Sc., *Bolton.*
Olive Robotham, B.A., *Stockton-on-Tees.*
M. Stuttard, *Amersham.*

NEW BOOKS

Order starred books from the B.E.A., others from the address given.

***A Planned Auxiliary Language**—*H. Jacob, Dennis Dobson, Ltd.* 160 *pp.*, 10/6. *Post* 7*d.*

Many works on the I.L. problem have appeared recently. Mr. Rundle's *Language as a Social Factor* (*B.E.*, 1946/160) briefly reviewed various proposed solutions, with some preference for Esperanto. A large Dutch book on similar lines will be reviewed if we receive a copy. Mr. Jacob's *On the Choice of a Common Language* (*B.E.*, 1946/175) was interesting, but sketchy, and marred by a 40-page boost of Basic.

Now comes this larger work by Jacob (in which, by the way, Basic is rightly not even mentioned as a possible candidate). It describes and appraises various projects, on the lines of Couturat and Leau's *Histoire*. It contains many good things (*e.g.*, Palmer's observations (9) on the word "artificial"), and information not easily found elsewhere (*e.g.*, it mentions (127) the use of the Esperanto alphabet in "logatoms" for international telegraphic research). It deserves serious attention. If these notes, frankly from the Esperantist point of view, concentrate mainly on criticism, this is merely in the hope that they may benefit future editions.

Mr. J. does not attempt a useless survey of the hundreds of still-born projects that litter the I.L. museum—"names, but nothing more", but confines himself to "five systems of demonstrated usefulness" : Esperanto, Ido, Occidental, Novial, and Latino sine Flexione (Interlingua), to which he devotes 13, 17, 11, 12, and 6 pages respectively (let us call them E, I, O, N, and Int, for short). We cannot agree that this description is accurate. Beyond doubt it is true of E, with its 60 years of progress, its vast literature, and its world-wide practical use in great congresses and all phases of everyday life. It is true also of I, which has at least been spoken by a limited number of people for many years, and has had some congresses, though almost no original literature. There are still survivors who can speak it fluently. But whatever the merits of O, it is so far little more than a project awaiting proof of stability and the test of world-wide use on a large scale. And Int and N have never really lived. So far as we know, they were never used for everyday conversation, they had no literature, and have disappeared into oblivion. A bulletin in Int lingered on till 1935. A bulletin in N, devoted mainly to reforms in N, made an occasional appearance till 1939. In short, E *vivegas*, I *ekzistas*, O *ekzistetas*, N and Int *tute ne ekzistas*. To treat them all as of demonstrated usefulness and approximately equal importance, is to draw the picture in false perspective.

The uninitiated reader, we imagine, will gather the impression that five systems are struggling for existence, with a possible 6th, 7th, or 8th in the offing ; and that the problem is insoluble, or at least must be left to future generations ! Whereas life has already solved it in favour of E, which holds the field, with the rest nowhere.

Mr. J. rightly describes the two main trends of I.L. thought as "autonomistic" (EI), attaching importance to logic, regularity, and ease of learning and use ; and "naturalistic" (ON), attaching importance to "international" forms, which though irregular can be guessed without learning by a West-European polyglot. He puts both points of view fairly. We believe that the man to be considered is the user of the language, not the uninterested outsider ; and we think Mr. J. would agree, though a sentence on p. 108 seems to say the contrary.

Those interested in the systems named may consult the book with advantage. The criticism of O (68–71) seems to us accurate and fair. Int is rightly judged to have "little importance" (89). The pages devoted to N are wasted space, except for historical students (why, by the way, is N. *avi* better than EI. *ema* ?).

Mr. Jacob is a leading Idist. With every wish to be objective, he cannot conceal an I bias ; this is only to be expected. In comparisons, for example, he gives I as his basis ; it would have been better to say EI when (as usually) the form in question is E taken over by I. But, unlike some other non-Esperantist writers, he has obviously attempted to be accurate.

We do not want here to discuss the merits or otherwise of I. Apart, however, from questions of stability and the *Fundamento*, the great gulf between E and I is the question of derivation. J. quotes Couturat's rules, naming him "the originator of logic", and throughout implies or says that E is less logical than I. But it has been demonstrated again and again that this is not the case. C's rules are arbitrary and opposed to linguistic instinct, while E derivation is no less logical, and moreover conforms to the usage of other languages. E as well as I has a "principle of reversibility", though not that of C. We read (117) that if *blinda* means *blind*, *blindo* must logically mean *a blind*

man. This is not so. One recalls how de Saussure challenged Couturat or anyone else to show that *grando* ought logically to mean *a great man*, and in vain offered a large money prize to anyone who could do so. There are signs that some Idists are beginning to realize these things, and to press for a return to E derivation.

The history of I is passed over in a few words. No one who knows the real story of the "Delegation" and its "decision"—one of the biggest bluffs in history—will doubt the wisdom of this, and anyway it is irrelevant to the present discussion. The list of words for comparison (95) is a fair one—again, in striking comparison with similar lists given by other non-Esperantists. J. candidly confesses (53, 93) that I was compelled to cripple the international E form *anim* into *anm*, owing to the existence of an I suffix *-ala*. E-ists who oppose *-acio* as a synonym of *-o*, *-ado*, or *-aĵo*, will note with interest the I rejection of *-aciono*. We are rightly warned against over-use of *um*. "EI vowel-endings make these languages similar in sound to Italian". But why "less so in E"?

The weakest part of the book is its criticism of E. The existence and logicality of E derivation and reversibility are ignored. A statement that "E admits certain elements as complete words" (103) is not clear, but perhaps means that in E all affixes are independent roots, as explained by Zamenhof. The fact is that E is an agglutinative language. The criticisms of *aĵ*, *ad*, and *ul* (102–3) simply show mistaken ideas on their meaning and use. *Ad* is not superfluous in *marteladi* (35). The clear difference between *vero* and *vereco*, *belo* and *beleco*, is not appreciated (35). "*Aliulo=ulo de aliaj karakterizaj ecoj*", who ever said it, is simply nonsense. Page 53 says that E *ekkanti*=I *intonar* (*intone*). But E *ekkanti*=*start singing, strike up*; and *intoni*=*to intone*. The use of *mis*, *retro*, *end*, *iv*, *iz*, *oz*, is not confined to I (127). *Mis* is official E, the others are in E technical dictionaries and have been used *in technical and scientific writing* for nearly forty years. It is not clear what is meant by "E pronunciation differs from English usage (g gold, ĝ gem, s house, z organize)" (32), nor by "E uses accented letters in analogy to Russian sounds" (112). "E has 27 letters" (32). Why omit "ŭ"?

Statements that the accusative (except in inversion) and the agreement of the adjective with the noun in no way contribute to clarity (41) are very far from true. To criticize *foresto* because it means *for-esto* and not *forest*, is merely silly: we could pick holes in any language in the same way—if we wished! We note that "*laborenspezi*"=*work-receipt*, and is therefore illogical as a translation of *earn* (10)!

Speaking of Zamenhof's 1894 proposals, J. says "we should have to write the full history of E to understand the reasons for their rejection". The matter is simple: even at that early date Z. was pestered by conflicting requests to change this, that or the other in the language. In an effort to please everyone, or at least the greatest number, he was modestly ready to yield to any proposal that the E-ists themselves desired. "Sub la konstanta bombardado de kritikistoj" and "por kontentigi diversajn kriistojn" he put a number of the suggested reforms to the vote. The Esperantists by an overwhelming majority rejected them (Beaufront was among those who voted against them). Zamenhof himself said that "la projekto, post pli matura pripenso kaj elprovo, montriĝis tre malbona", "nenion taŭgis", kaj "tute malbonigus la lingvon". He threatened legal measures against anyone reprinting these proposals without his permission, and authorized the B.E.A. to take such legal action in England. Some of the documents on the matter in our possession appeared in *International Language*, April, 1929.

On p. 5 Sir R. Gregory reports on the British Association's I.L. Committee (1921): "The Committee found itself unable to pronounce judgment in favour of a particular I.L." This is incomplete: Mr. J. himself (27) gives the correct wording: "An invented language is best: E and I are suitable, but the Committee is not prepared to decide between them". Mr. J., however, should add, but does not, that in 1923, pressed by the L.N.U. to come off the fence, the Committee "decided to recommend the adoption of Esperanto, because that language is much more widely disseminated than I, and because, if it is not perfect, experience has shown that it is quite satisfactory for all ordinary purposes". See an article by Dr. E. H. Tripp, Secretary of the Committee, in *International Language*, Jan., 1924.

On pp. 153–6 is an impressive bibliography, the practical value of which is lessened by the facts that many things named are of little value, and that most are entirely inaccessible to the average enquirer. It should at least remind us of the importance of preserving important works and not letting them be salvaged. How many Esperanto groups and societies realize this, and are building up a permanent Library? We note with appreciation a reference on p. 156 to the B.E.A. Library.

Here and there *will*, *would*, are used,

where an Englishman would use *shall, should.* On p. 106, last line, *were* should be *was.*

To sum up. The work is an important one. Though considerably open to criticism, it is better than most of its kind. It contains much of interest and value, though also much of little practical use, except to the specialist. It should certainly find a place in our Libraries.

Versaĵoj de JoE. 56 *pp.* **To Narcissa.** *Further Lyrics by YoE.* 46 *pp. Ĉe la aŭtoro, J. Eljot, 2 Cambridge St., Willoughby, N.S.W., Australia.*

For many years our friend has cyclostyled various lively and provocative little Esperanto magazines, giving his views on the language, on politics, and other matters —a curious medley of orthodoxies and heterodoxies — equally unexpected ! — of crankiness and commonsense, of Quixotic tiltings at imagined dogmatisms, by a man himself a most dogmatic defender of untenable positions. We do not know him, but judge him to be a most lovable personality. Among other things these publications have contained numerous verses in Esperanto or in English, some unduly erotic, but many with a touch of genius. These booklets are a selection from those verses, and well worth preserving. No price is named. Only 200 copies of each have been printed. We quote at random :

Vivu ni la vorton Dian :
Amu unu la alian.

Sur blua la maro ŝipeto vojaĝas . . .
Bom ! Bom ! la submara, trafinte, fornaĝas.
Fariĝis vidvino ies edzino.

En sonĝo ŝi venis, la adoratino !
Manon mi etendis—Nenio ! Nenio !

Bombu unu la alian !
Kia plej benata sorto !
Kia interesa vivo !
Kia civiliza morto !

What, my Darling, is a Kiss
But a Bubble briefly Blown ?
Ah ! my Darling, how I miss
Bubbles I have never known !

And the vegetarian erotesis :

Ĉu do mia intestaro
Tomb' por besta viktimaro ?

***Vivo kaj arto de Goya**—A. de Silva, trad. Vergilio Mendes. 22 pp., 9p., afranko 1p. Pri la fama Hispana artisto. Unu el serio de ses broŝuroj "Enkonduko en la Kulturon" eldonataj de Portugala Eldona Rondo, kaj aboneblaj ĉe B.E.A. po 3ŝ. 6p. inkluzive de afranko. Ĝi havas similajn meritojn kaj malmeritojn, kiel ĝiaj antaŭuloj. Sed verkojn, kiuj insiste malobeas la decidojn de la Lingva Komitato, oni ne povas senrezerve rekomendi.

La Servo-nacia Movado—Klariga folieto pri movado por mondcivitaneco, "la komenco de mondregno". Havebla senpage kontraŭ afranko (unu penco) ĉe Servo-nacia Movado, 20 Buckingham St., London, W.C.2.

Budapest vivas denove!—Ilustrita gvidfolio kun listo de hoteloj nun funkciantaj ("Budapest denove staras"). Eldonis Fremdultrafika Oficejo de Budapest, Deák Ferenc-utca 2, Budapest V, Hungarujo.

Esperantista Ferio en Norvegujo (13–20 **Aŭgusto**)—Ilustrita prospekto pri Somera Libertempo en Okcidenta Norvegujo. Bedaŭrinde, ĝi alvenis tro malfrue por mencio en nia lasta numero.

Trees—Journal of The Men of the Trees. We recommend this Association and its excellently produced organ to all interested in trees, forestry, and allied subjects. Address : The Men of the Trees, The Gate, Abbotsbury, Dorset.

Hovorime Esperantsky (Ni parolas Esperante)—Julie Ŝupichova. 126 pp. La kvina eldono de ĉi tiu lernolibro en la Ĉeĥa lingvo, verkita de nia veteranino Ŝupichova. Ni deziras por ĝi plenan sukceson en ĝia nova formo.

Jarraportoj (1935–1945) **de la Plantpatologia Laboratorio de J. E. Ohlsens Enke, Semkultivistoj, Kopenhago** — *En Angla lingvo, kun resumoj Dana kaj Esperanta.*

Tre interesa raportaro: esploroj pri diversaj fungoj kaj iliaj efikoj sur diversajn plantojn. Ke tiu grava laboratorio regule resumas siajn laborojn en Esperanto estas fakto notinda, kiun ni ŝuldas al nia amiko P. Neergaard : ni esperas, ke multaj sciencaj institucioj faros same. Ĉe la fino, valora listo de plantpatologiaj kaj mikologiaj terminoj en Esperanto. Al ni *inokulado, kontaminado,* ŝajnas preferindaj ol kun finaĵo *-acio.*

Danish Species of Alternaria and Stemphylium—*Taxonomy, Parasitism, Economic Significance. Paul Neergaard. Oxford University Press,* 1945, 560 *pp., prezo ne montrita.* Scienca esploro pri diversaj specoj de la parazitoj *Alternaria* kaj *Stemphylium,* du genroj el la klaso *Hyphomycetes* de fungoj neperfektaj, kun resumoj Dana kaj (7 pp.) Esperanta. Bona ekzemplo de scienca esplorado treege detala kaj peniga, kaj de la utiligo de Esperanto por ĝin klarigi kaj diskonigi ĉiulanden.

La Marŝo de l' Volontulo!—Kanto por la Ĉina Fronto ("El Ĉina Muziko" N-ro 1).

Kanto de l' Esperanta Festo. Nun venu al Verdstandard ("El Ĉina Muziko" N-ro 2). Prezo ne montrita, sed "oni deziras interŝanĝi tutmonde". Ĉe Eltunko, P.O. Kesto 115, Chengtu, Ĉinujo.

***Arboj de la Arbaro kaj Kampo**—*Frank Booth, Esperanto Publishing Co. Ltd.* 40 *pp.*, 1*ŝ.* 9*p.*, *afr.* 2*p.*

Abundas en Esperanto verkoj fikciaj aŭ efemeraj, sed verkoj kun eduka valoro ankoraŭ tro malmultas. Kun plezuro ni bonvenigas ĉi tiun libreton. Ni ne scias la nomon de la tradukinto, sed li bone faris sian laboron; kaj la ilustraĵoj estas vera ĝojo por la okuloj. Eble la titolo iom troesperigas, ĉar (post klarigo pri arba botaniko) temas pri nur ses arbospecoj: *frakseno, platanacero, fago, karpeno, ulmo*, kaj *kverko*. Tamen ne ĉiu certe konas eĉ tiujn ses; kaj ilin la libro klare priskribas. Sed ni insiste rekomendas—aparte por leganto nebrita (kiu povas dubi pri la preciza signifo, ekzemple, de *ulmo glatfolia, ulmo ordinara*, aŭ *kverko durmast*)—ke oni aldonu la nomojn Latinajn. Eĉ leganton Britan helpus Angla traduko de du-tri vortoj ne ĉie troveblaj, ekz., *kambiumo, draĵo*. Fina paĝo priskribas la Arbaraman Popolon (*B.E.* 1945, p. 65).

Recenzisto kutimas serĉi kritikindaĵojn. Ni do rekomendas, ke ĉe dua eldono oni pripensu jenajn sugestojn: p.2, *ĉi-tiu* (*ĉi tiu*) (sen streketo); 8/24 *brulas* (*bruli*); 8/26 *aprilo* (*Aprilo*); 20 *malpli malglataj* (*pli glataj*) (simpligo); *ruĝtinkturete verdeta* (=?); 32 *mezkampe* (*kampomeze*); 37 *certa* (*iu*). *Podue* (8) estas esprimo interesa, ĉar neordinara, tamen tre trafa: *duope* ne signifas same.

Entute verko tre rekomendinda: por lernejo ĉe kiu oni instruas Esperanton, bonega legolibro. Kaj ne sole por infanoj. Ni esperas, ke sekvos ĝin aliaj libretoj pri elementa scienco, simile valoraj.

Kio estas Socikredito ?—*Okpaĝa broŝuro en kovrilo, eldonita de Social Credit Co-ordinating Committee, Gordon House, Carrington St., Nottingham. Prezo* 6*p.*

Ĉi tiu broŝuro tre klare prezentas la ideojn pri ekonomia reformo kiujn iniciatis Majoro C. H. Douglas, kaj kiuj (sub la nomo *Social Credit*) trovas konstante pli grandan akcepton. La verko estas malgranda, sed ĝiaj 41 paragrafoj tre klare prezentas la aferon, sub la rubrikoj *Graveco de la individuo, Celo de industrio, Manko de Mono, Eksporto ne estas solvo, De kie la mono venos ? (Nacia Kredita Departemento), Vendado subkosta (Justa Prezo), Nacia Dividendo, Libereco de Elektado.* La traduko, farita de J. W. Leslie, estas modela. Ni prefere dirus *investi*, ol *plasi*. Ĉu *Socia Kredito* ne estus pli agrabla formo, ol *Socikredito* ?

Die Welthilfssprache Esperanto in Kürze —20 pp., Hermann Wagner. Ni bonvenigas ĉi tiun klaran resumon, kaj plezure notas la revekiĝon de nia movado en Germanujo.

***Novaj Esperanto-Historietoj** — *Diversaj Aŭtoroj. Dansk Esperanto-Forlag.* 72 *pp., Prezo* 3*ŝ.* 9*p., afr.* 3*p.*

Ĉi tiuj amuzaj rakontoj estas verkitaj laŭ stilo preciza, simpla, kaj klara. La radikoj (kun unu-du esceptoj: *nupto, sinistra, trajno* . . .) estas familiaraj, la frazoj estas bone aranĝitaj, kaj dependaj frazoj estas malmultaj. Se ne ĉiuj, almenaŭ multaj el la rakontoj estas "novaj" kaj spritaj. Ni rekomendas la verkon kiel bonan distraĵon por la lernanto. S. WHITAKER.

ESPERANTO AND THE LABOUR PARTY

The Agenda for the 46th Annual Conference of the Labour Party (Margate, 1947), p. 61, contained the following resolutions :—

1.—This Conference declares itself in favour of Esperanto as an international auxiliary language, leading to the mutual understanding of the peoples of the world, and calls upon the Government to introduce the compulsory teaching of this subject into all schools throughout the country.

2.—That this Conference, in view of the urgent need of international understanding and recognizing the value of Esperanto as a means of removing the language problem barrier between nations, recommends that Esperanto be made a compulsory subject in the language courses of all secondary schools.

3.—That this Conference believes that it is more than ever necessary to have Esperanto taught in all schools as a second language.

4.—That this Conference, recognizing the need for mutual understanding between the peoples of the world, and being aware of the difficulties of international negotiations, urges the National Executive Committee to consider the encouragement of Esperanto as a means of overcoming language barriers between nations.

5.—That this Conference, in view of the urgent need of international understanding, requests the National Executive Committee to examine the claims of Esperanto as a means of removing the language problem barrier between nations.

6.—That this Conference supports the introduction of Esperanto as the second language taught in all full-time day schools, and encourages whenever possible its growth as the best medium of international understanding.

The fact that the six resolutions were sponsored by seven Divisional Labour Parties is itself a significant fact. The delegates were asked to agree on one single composite resolution. As they did not do so, all the resolutions were regarded as "dropped".

I ask members of the Party to write to me to discuss how best to get the matter properly considered on a future occasion.

HILDA DE VERE.

Bela Monto, Wrotham, Kent.

ANKAŬ VIAN MANTELON

(Se iu deziras procesi kontraŭ vi, por forpreni vian tunikon, lasu lin preni ankaŭ vian mantelon.—Mateo V 40)

Roluloj : S-ino Bergman, S-ino Martini.

Daŭro : 9 minutoj.

La sceno estas brokantejo. Sur pluraj hokoj kaj stangoj pendas diversaj malnovaj vestoj kaj ĉapeloj, kaj sur montrotablo staras vazoj, ornamaĵoj, k.t.p., inter kiuj estas pleto, sur kiu kuŝas amaseto da kolringoj kaj aliaj imitaj juveloj. Unu pordo kondukas al la strato, alia al la loĝĉambraro de la butikisto.

S-ino BERGMAN, butikistedzino, staras post la montrotablo. Ŝi estas ridetema virino, kaj kantetas al si dum ŝi ordigas la varojn. Eniras S-ino MARTINI, kiu portas korbon por aĉetaĵoj.

B. Bonan tagon, S-ino Martini. Malofte mi vidas vin je tiel frua horo.

M. (*Eksidante*) Ho, kiel helpe, trovi seĝon ! Jam du horojn mi butikumis, kaj ĉi tiuj ŝuoj estas tiel striktaj !

B. Tiu estas la nova paro, kiun vi aĉetis por la edziĝo de via filino Heti (Hetty) morgaŭ, ĉu ne ?

M. Jes, sed ili estas iomete tro malgrandaj. Ho, miaj kaloj ! Ili pikas kiel kudriloj; tio signifas, ke baldaŭ pluvos. Se pluvos morgaŭ ĉe la edziĝo, mi ne scios kion fari. Najbaro pruntis al mi ĉapelon por la okazo, kaj ĝi estas el pajlo, do mi ne deziras, ke ĝi malsekiĝu.

B. Ĉu vi ne posedas ombrelon ?

M. Ne, mi kutime uzas tiun de Heti, sed ŝi forportis ĝin hieraŭ al la domo de sia estonta bopatrino. Ŝi loĝos tie post la edziĝo. Vi ne havas malmultekostan ombrelon en la butiko, ĉu ?

B. Eĉ ne unu. Neniu deziras troviĝi sen ombrelo en Aprilo. Sed mi pruntedonos al vi mian propran. Redonu ĝin morgaŭ vespere, kaj samtempe rakontu al mi pri la edziĝa festo.

M. Sed ĉu vi mem ne bezonos ĝin ? Mi kredis, ke vi iros al la preĝejo por ĉeesti la edziĝon.

B. Ne, mi ne povos forlasi la butikon. Mia edzo estas malsana.

M. Ne grave, mi esperas.

B. Ne, ne grave, sed la kuracisto insistas, ke li ripozu dum almenaŭ unu semajno.

M. Kiel domaĝe !

B. Atendu momenton, kaj mi alportos la ombrelon.

(*B. eliras. M. stariĝas kaj ĉirkaŭrigardas la butikon. Ŝi haltas ĉe la montrotablo, kaj ekzamenas la juvelojn sur la pleto. Ŝi estas tenanta perlan kolringon antaŭ sia brusto kiam B. revenas, portante ombrelon*).

B. (*Ridetante*) S-ino Martini, vi jam estas tro maljuna por tiaj beligaĵoj. Je via aĝo vi aspektas plej bele sen ia ornamaĵo.

M. Ho, mi ne konsideris pri mi mem, sed pri mia filino. Heti ne posedas kolringon, kaj mi pensis, ke eble mi trovos iun konvenan al ŝi, kiun ŝi povos porti morgaŭ ĉe la edziĝo.

B. Se temas pri Heti, ni devas trovi ion vere belan. Ĉu vi preferas la perlojn ? Kion vi opinias pri la blua ?

M. Ne, ŝia robo estas blua, do ŝi devos havi ion pli kontrastan. Mi kredas, ke la perloj estas la plej konvenaj.

B. Atendu. Prenu la ombrelon. (*Transdonas ĝin*). Mi kredas, ke mi povas trovi ion pli taŭgan por edziĝo.

(*B. eliras denove. M. prenas la perlan kolringon, ame rigardas ĝin, remetas ĝin, reprenas ŝin, ŝtele ĉirkaŭrigardas, kaj puŝas ĝin en la ombrelon. B. revenas, alte tenante oran kolĉenon*).

B. (*Ŝajnige fierante*) Kion mi diris ? Ĉu mi ne trovis ĝuste kion ni serĉis ? Bela, ĉu ne ?

M. Ho, ĝi certe estas belega ! (*Hezite*) Sed . . . mi kredas . . .

B. Ne estas dubeble. Ni komparu ĝin kun la perloj (*Serĉas*). Kie ili estas ? Ili estis sur la pleto. Ĉu ili falis sur la plankon ?

M. Ne, mi ne povas vidi ilin.

B. Strange ! Mi ĵurus, ke ili estis tie sur la pleto kiam mi donis al vi la ombrelon (*Denove serĉas*).

M. Ho, vere ne necesas, ke ni komparu ilin. La ora ĉeno sendube estas multe pli konvena. Mi estas certa, ke Heti preferus ĝin. Krom tio, la perloj kredeble kostas tro multe. Kiom por la ĉeno ? Mi devas rapidi. Mia edzo baldaŭ hejmeniros por tagmanĝo.

B. (*Seriozmiene*) Estas nenia diferenco inter la kosto de la ora ĉeno kaj tiu de la perloj. Mi parolis kun mia edzo, kaj li diris, ke vi povas fari elekton, kaj doni ĝin al via filino kiel nian edziĝdonacon kun nia plej koraj deziroj por feliĉa estonteco. Akceptu do la ĉenon (*Donas ĝin*).

M. (*Preskaŭ plorante pro miksaĵo de danko kaj honto*) Mi ne scias kion diri . . . Mi ne meritas tian bonkorecon . . . Mi ne estas inda . . . Kion mi diru ? Dankon, dankon !

(*M. elkuras. B. staras, ĉagrenmiena, fikse rigardante la pordon dum kelkaj momentoj*).

B. (*Malĝoje*) Ĝis hodiaŭ, se iu ajn estus dirinta, ke S-ino Martini estas malhonesta, mia edzo kaj mi defendus ŝin per nia tuta forto. Eĉ nun mi apenaŭ

povas kredi, ke ŝi intence ŝtelis la perlojn . . . Ne, mi tute ne komprenas.

(Ŝi rekomencas ordigi la varojn. M. revenas rapide, ŝajnigante ekscitiĝon, kaj tenante la perlan kolringon).

M. Rigardu !

B. La perloj !

M. Kiam mi eliris, falis kelkaj gutoj da pluvo, do mi diris al mi, "Bonŝance mi havas la ombrelon de S-ino Bergman." Mi malfermis ĝin, kaj kio okazis ? Vi ne povas diveni. El la ombrelo falis la perloj *(Donas la kolringon al B.).* Kaj jen estas kuko, kiun mi intencis doni al vi. Ĝi estu frandaĵo por via edzo. Mi esperas, ke li baldaŭ resaniĝos. Kaj diru al li, ke mi ne povas sufiĉe danki lin pro la ora ĉeno, kiun li donacis al Heti *(Prenas paperan saketon el sia korbo).*

B. Kiel feliĉa mi estas, retrovante la perlojn ! Mi ne sciis, kiel informi mian edzon, sed jam ne estas necese. Ĉu vi ne venos en la kuirejon, por mem doni al li la kukon, kaj samtempe trinki kun ni tason da kafo ? Vi venos, ĉu ne ? *(Ŝi metas brakon ĉirkaŭ M.)* Jes, venu !

(Ili eliras kune al la kuirejo)

KURTENO

Originale verkita de R. MACKAY.

BESA AND BASIC

In June, 1947, Mr. Tomlinson, Minister of Education, announced in the House of Commons the names of the four Trustees of the Basic English Foundation, and stated that a grant-in-aid of £18,600 for this Foundation figures in the supplementary estimates. This in addition to £23,000 already paid to Mr. C. K. Ogden.

Mr. Tomlinson stated that the main object of the trust was "to propagate the teaching and study of Basic English as an international and educational medium, and thereby increase the knowledge of English among mankind".

Since no adequate proofs are available on the suitability of Basic English as an international auxiliary language, the British Esperantist Scientific Association considered it to be its duty to draw public attention to this. The following letter was published in the *Manchester Guardian* of the 3rd July, and elsewhere :—

25th June, 1947.

In view of the recent announcements on the steps being taken to promote Basic English as "an international and educational medium", the Executive Committee of this Association consider that it is in the public interest to draw attention to the following :—

(*a*) No report has been published on the evidence considered by the Cabinet Committee set up to deal with the question in 1943/4.

(*b*) The names of the experts consulted, other than the author of the scheme, have not been revealed.

Replying to a written request for information on these points, the Secretary of the Interdepartmental Committee on Basic English stated in October, 1944, that "it is not the normal practice to publish reports of such ministerial committees of the evidence heard, and there is no reason to expect that an exception will be made in the present case . . . I am therefore not in the position to reveal the information you desire".

This reticence is in striking contrast with the favourable "Report on Esperanto as an International Auxiliary Language", adopted by the Third Assembly of the League of Nations in 1922. That 50-page document contains a wealth of evidence substantiating the claims of Esperanto, and includes two impartial and objective Reports submitted by the British Board of Education.

Investigations into the claims of Basic English as an "international medium" disclose a singular lack of demonstrable proof of its suitability for this role. Further, there is considerable cause to doubt whether anyone can conduct sustained conversation in the 'copyright' Basic English. An objective approach to the question surely requires that there shall be an adequate volume of proof before its claims as an international language can be seriously entertained.

(Sgd.) Dr. J. C. FLUGEL,

President, British Esperantist Scientific Association.

The 3rd General Meeting of BESA was devoted to the reading of a paper by the Honorary Secretary, Mr. E. D. Durrant. This included extracts from considerable correspondence which Mr. Durrant had had with the government Interdepartmental Committee on Basic English and other official bodies, which all declined to give any facts substantiating the claims of Basic English as an international medium. Mr. Durrant treated the inadequacy of that project from the standpoint of scientific terminology, basing the analysis on quotations from literature of Basic English advocates, marshalling a revealing collection of candid confessions illustrating its weaknesses.

Following discussion, the meeting decided that the facts submitted should be brought to the attention of scientific associations and other bodies, and that BESA should take any other steps it considered advisable to press for evidence from the authorities.

The paper read by Mr. Durrant will be produced in duplicated form about the middle of October, and will be available for 6d., plus 2½d. postage. It will consist of from 8 to 10 pages, and should be helpful to all interested in this question. Application for copies should be made to the BESA Publications Secretary, Mr. J. W. Leslie, 50 Hillfield Park, Muswell Hill, N.10. Early advance orders will be of assistance as an indication for deciding the number of copies required.

RECENT LECTURES

These (few in summer months) will be reported later. Invitations this year have so far been disappointingly few, but the autumn months will be fully occupied.

STATISTICS : 1932–46 (15 YEARS)

VISITS PAID—	
Schools	1,245
Other meetings	880
Total	2,125
ATTENDANCE—	
Children	160,567
Teachers	6,925
Students	1,020
Total	168,512
Other meetings	21,849
Total	190,361
AVERAGE ATTENDANCE—	
Schools	135
Other meetings	25
RECEIPTS AT LECTURES—	
Sales of "Esp. for Beginners"	102,450
Value of same	£971 19 9
Other sales	£318 16 2
Contributions to expenses..	£244 4 0
Total receipts ..	£1,534 19 11

NOVAĴETOJ

Bulgarujo ĵus eldonis Jubilean Esperantan Poŝtmarkon. Nominala prezo : 20 kaj 10 levoj. Eldonkvanto limigita. Prezo : 1 ekz., 2 respondkuponoj ; 2 ekz., 4 r.k. Por afranko kaj rekomendo aldonu du pluajn kuponojn. Por afranko per la marko mem, aldonu 4 r.k. Mendu ĉe "Internacia Kulturo", Str. Alabin 33, Sofio, Bulgarujo.

"The New Era" (Junio) enhavas artikolon de F. W. Parrott, estro de Kirkby Stephen Primary School. Li profetas, ke eble iam eldoniĝos lernejaj libroj en Esperanto por universala uzado, kaj finas per strofo el *La Espero.*

B.B.C. (West Regional) on July 28 at 6.15 relayed an item in which Mr. Francis James of the *Bristol Evening World* referred to the Bern Esperanto Congress as "the only kind of large-scale Congress where interpreters are out of place", and detailed its main features. Mr. Gordon Watson, of the Bristol Esp. Society, gave "a sample of the language" in the form of a greeting to West Country Esperantists, and afterwards described the ease with which school children learn Esperanto and his own use of the language. Mr. James concluded with *"Ĝis revido kaj bonan vojaĝon !"*

Kvakera Esperanta Societo—Post multjara sindona laborado James Harrod devis rezigni sekretariecon. *Nova Sekretario,* Nina Farley, F.S.C., Friends' House, Euston Rd., N.W.1.

La Esperanta Unio de Liberalaj Kristanoj okazigis somerlernejon (27–29 Junio) en Royhill, Sussex. Krom diskutado pri diversaj temoj, okazis prelego "Religia instruado en la Lernejoj" de S-ro Osmotherly, kaj Diservo kondukata de Pastro W. J. Carter.

Esperanto and the Commonwealth Party—Mr. P. L. Wright was recently invited to attend an informal discussion with the London representatives of C.W.'s Sensory Committee. He advocated Esperanto as a transnational language giving no undue advantage to any one country, and outlined its construction. He was asked many questions, and the Committee promised to report to the National Executive.

"Phoenix", organ of the Inter-School Committee of the Council for Education in World Citizenship (6d., from 11 Maiden Lane, W.C.2), in April published an article by M. C. Butler on "The Language Barrier".

"La Urbo de Belega Sensencaĵo"—Ĉu iu scias, ĉu R. Spero estas la vera nomo de la tradukinto, aŭ nur plumnomo ?

The B.E.A. Office thanks Messrs. A. N. Other and S. O. Else for parcels of books.

"Denaska Esperantistaro"—The fourth *Bulletin* contains letters and notes of interest to all parents teaching Esperanto to their children. *Sec.,* Mrs. Weston, 27 Cecil Rd., London, N.10.

"International Youth Review" (6d. quarterly, from 39 Forest Drive West, E.11) continues its Esperanto page under Hylda Mayne.

"John Bull" (19 July) had a three-page illustrated interview with John Hoyle of Sowerby Bridge, describing his world-wide Esperanto correspondence. We understand that he received some 700 letters as a result. **This issue can be obtained from the B.E.A. for 3d. (postage 2d.).** We heartily congratulate both Mr. Hoyle, and the author (Mr. Dennis Bardens) on this excellent article.

"Vegetara Revuo"—S-ro Christian Hougaard, St. Blichersvej 43, Aabyhøj, Danujo, sendas provnumeron. Li intencas eldoni la gazeton regule, se montriĝos sufiĉe da intereso. Abono : (12 ekz.) 5 Svedaj kronoj.

"The Cooperator Esperantist" (A. A. Ager, 9 Pelham Rd., Beckenham) gives details of cooperative Esperanto classes in Beckenham, Eltham, Glasgow, Letchworth, Nottingham, and Eastleigh, with other news of interest to Esperantist cooperators.

Internacia Muzika Festo, Llangollen, Kimrujo (11–15 Junio)—Oni uzis Esperanton kun kontentiga efiko por reklami la Feston internacie. Verŝajne, proksiman jaron, kiam la festo denove okazos samloke, oni ankoraŭ pli multe uzos Esperanton. Ĉi tion ni ŝuldas al Ges. Roseti, *School House, Ponciau, Wrexham.* S-ino Roseti sendis al ni detalan raporton en Esperanto, kiu estas treege interesa (kredeble ŝi disponas pluajn ekzemplerojn laŭ peto). La historio, ekzemple, pri la aventuroj de la Hungara Laborista Ĥoro, kiu gajnis la unuan premion (£50) ĉe la virĥora internacia konkurso, estas tute eksterordinara.

La XI-a Sokol-Festo en Praha, 1948, sendos prospekton al ĉiu, kiu ĝin petos. Adreso: *Sletova Kancelar (Sokola Kongres-komitato), Tyrŝüv Düm, Praha III.* Se montriĝos sufiĉe da intereso, oni eldonos detale ilustritan broŝuron.

The N.U.R. and Esperanto—At the Annual Meeting of the N.U.R. (Ayr, July), the following resolution was carried (proposed by Eastleigh, amended by Forest Gate):

That this Conference agrees to encourage and assist in every possible way the spread of Esperanto, the international auxiliary language, and that Resolutions be sent to T.U.C., I.P.C., and the Government, requesting that Esperanto be taught in all schools and colleges throughout the British Empire, so that all countries will adopt the principle of knowing two languages, National and International, and so help the peoples of the world through a common language to Peace and Socialism.

"The Scottish Educational Journal" (8 Aug.) has an excellent letter from Mr. J. Urquhart of Dumfries.

Small Announcements

2d. per word. Minimum 2/- per issue. Prepaid. *Copy must be received at our offices by the 8th of the previous month.*

Official Notices

THE BRITISH ESPERANTO ASSN. INC.

President : Miss Margaret Jay, M.A.
Hon. Secretary : Bernard Long, B.A.
Hon. Treasurer : A. Venture.
Secretary : R. B. Wilkinson.
Education Secretary : M. C. Butler, M.R.S.T.
Registered Office : 140 Holland Park Ave., London, W.11. *Hours*—Weekdays : 9 a.m. to 5.30 p.m. Saturday : 9 a.m. to 12.30 p.m. *Telephone* : PARK 7821.

NEW LIFE MEMBER

Dean, E. F.	*Norwich*

NEW MEMBERS

Barlow, S. H.	*London, W.1*
Baxter, D. A.	*Huddersfield*
Bramhall, Miss E. V.	*Middleton, Lancs.*
Burgess, A. V.	*Kidderminster*
Chapman, P.	*Wymondham*
Chuan, L. P.	*Malaya*
Cohen, L.	*London, N.W.4*
Coulson, E.	*Bradford*
Coulson, Mrs. E. E.	*Bradford*
Curran, S.	*Pickering, Yorks.*
Davidson, J.	*Aberdeen*
Frewer, F. W.	*Sutton*
Gray, Miss M.	*Bournemouth*
Greene, L. C.	*Greystones, Eire*
Horwood, B.	*March*
Hudson, J.	*South Shields*
Huws, G. P.	*Old Colwyn*
Kirkland, Miss C. A.	*Arnold, Notts.*
Knight, Miss P.	*Torquay*
Kulio, Ĉ.	*Malaya*
Mason, H. O.	*Stratford-on-Avon*
McCormack, P.	*Glasgow, N.*
Parker, Mrs. A.	*Bradford*
Parker, A. E.	*Bradford*
Pearson, J. G. L.	*Lee-on-Solent*
Plant, W. T.	*W. Wolverhampton*
Sherwin, W. H.	*Birmingham, 27*
Sinclair, Miss M. A. S.	*Australia*
Smith, Miss M.	*Leicester*
Stevenson, A.	*Glasgow*
Tyler, L. W.	*Chatham*
Waller, Miss E.	*London, S.W.16*
Walsh, F. B.	*Manchester*
Ward, H.	*Barry, Glam.*
White, Miss P. M.	*Ilford*
Zarembinski, T.	*Flookburgh, Lancs.*

Junior Members—

Browse, D.	*Esher*
Leighton, D. R.	*Blandford*
Monks, M.	*Dublin*
McFarlane, A.	*Greenock*
Ranwell, B.	*Enfield*
Reed, A. J.	*Compton Bassett*
Young, A. H.	*H.M. Forces*

DONATIONS TO B.E.A., JUNE–JULY

W. T. Head, £5 ; J. Ballantyne, £2. 10s. ; J. Course (Royston), 6/8 ; E. Coulson, 5/- ; E. J. Parkes, 4/1 ; Miss L. A. Harrod, 2/6 ; Miss E. M. Priestman, 2/- ; M.S.G., 1/6 ; E.W., 1/- ; A.S., B.P., 6d. ; G.H.J., 5d.

DONATIONS TO ADVERTISING AND PUBLICITY FUND, JUNE–JULY

North Eastern Esperanto Federation, £1. 6s. ; L. C. Spies, £1. 2s. 6d. ; A. C. Tucker, Miss E. A. Jones, Mrs. V. K. Jeffery, £1 ; L. G. Dore, 10/6 ; R. Murray, P. Courtney, J. M. P. Robertson, 10/- ; S. Akers, 9/6 ; G. Stone-Fry, 5/6 ; B. B. Beaumont, S. E. Kirby, F. Thurgood, Wang Tzu Kang, 5/- ; E. A. Honliston, R. Paul, 2/6 ; N. H. Smith, 2/- ; M.S.G., L.W.T., 1/- ; F.M.T., 6d.

R. B. WILKINSON, *Secretary*.

EDZIĜO

Ager—Sayle—Je 6 Sept., en St. Mary's Church, Croydon, S-ro Arthur A. Ager, Beckenham, kun F-ino E. A. Sayle.

MORTO

Salmon—Je 13 Februaro, S-ino E. S. G. Salmon, Delegito por Okehampton, Devon.

Till the middle of December the editor will be travelling from place to place, and correspondence may be impossible for weeks at a time. Please, therefore, let communications be brief, and confined to matters of urgency. Letters to Kingston will be forwarded. Send in matter for the next issue as soon as may be, and if possible typed double spacing.

The British Esperantist

Publishers :
THE BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION, INC.
140 HOLLAND PARK AVENUE, LONDON, W.11.
Tel. : *PARk* 7821.

Editor : MONTAGU C. BUTLER, M.R.S.T.,
36 PENRHYN ROAD, KINGSTON-ON-THAMES, SURREY.
Tel. : *KINgston* 1484.

Contributions should be typewritten, and sent in by the 8th of the previous month. The Editor reserves the right to refuse, correct, or shorten them. He is not necessarily in agreement with views expressed in signed articles, but accepts responsibility for those unsigned.